

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Septima. Anforma sit tota essentia compositi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

benè argumentum probet intentum, ut proinde dici deberet, id tantum verum esse de anima spiritali, attamen etiam de materiali adhuc esse possibile, sic ostendit: quia potest Deus facere, ut illa pars mediana & manens in intervallo non sit educata de potentia materiae equi, id est, non dependeret actu ab ea, sed à solo Deo suppleto efficienter defectum subiecti.

VI.

Dico 3. De potentia absoluta Dei, eadem forma potest informare plures materias. Hæc est communior Scottistarum de mente Scoti, licet quoque nonnulli eundem pro se citent.

Probatur Conclusio, quia potest poni eadem forma in diversis locis, ergo etiam in diversis materiis, probatur consequentia, quia non potest assignari implicancia ullo ex capite oriunda, ergo: probatur ant. non ex parte materiae, quia hæc est indifferens ad quantumque formam recipiendam, sive naturaliter producatur, sive non: neque etiam ex parte formæ, quia in tali casu merè passivè se habet, unde quemadmodum unum corpus potest poni in alio loco supernaturaliter, licet connaturaliter exigat tantum primum, sic quoque licet connaturaliter forma exigat unam tantum informationem, poterit adhuc supernaturaliter facere secundam. Nec denique est defectus vel implicancia ex parte efficientis, quia Deus ob suam infinitam virtutem & potentiam potest in materiam ponere formam, tam benè jam semel positam, quam nunquam adhuc, ergo.

VII.

Dices: Implicanciam esse ex parte formæ, quia sequeretur formam esse infinitam virtutis, sed hoc implicat, ergo. probatur sequela, quia quæ ratione posset informare duas, posset etiam infinitas: sed quod potest informare infinitas materias, debet esse infinita virtutis, ergo & forma esset talis. R. 1. negando sequelam, ad cuius probationem dico, quod licet duas posset informare, ex hoc tamen non sequitur, quod possit etiam infinitas, nam intellectus potest intelligere plura, non tamen infinita, item anima rationalis potest informare plures partes realiter distinctas, ergo etiam infinitas, vel corpus magnum, ergo infinitam magnitudinis, & sic de pluribus aliis causis & potentiis, quæ plures effectus producere possunt, non tamen infinitos; Deinde ex eo, quod corpus possit replere duo loca, non sequitur, quod possit infinita vel infinitam virtutis.

Instabis: Corpus tantum se passivè habere, formam verò activè: adeoque licet illud ponatur in pluribus locis, non sequitur quod sit infinita virtutis: benè tamen de forma. Sed Contra I. Forma tunc se tantum passivè habet, ergo eadem est ratio & omnimoda paritas. Contra secundo si dicitur, quod forma activè se habeat respectu materiae, quia eam informat, sic quoque poterit dici corpus esse activum respectu loci, ex eo quod eundem repleat; Nec juvat adducere auctoritatem Scoti in contra patrocinio oppositæ sententiæ, quia Doctor, dum ait, secuturam infinitatem, si posset plures informare materias, tantum arguit contra Vatronem, qui admisit infinitatem in for-

ma substantiali, si posset esse in pluribus materiis & negabat infinitatem in accidentibus, unde dicebat Scotus, quod si in forma substantiali sequitur infinitas, eandem quoque secuturam in accidentibus. R. secundo ad principalem replicam, negando similiter sequelam, ad cuius probationem dico, non videri implicatorium, quare non posset etiam à Deo infinitas replicari: exinde tamen non sequitur, quod forma esset infinita virtutis, aut quod esset infinita perfectionis, quia ubique tantum esset una infinitas replicata.

QUÆSTIO VII.

An forma sit tota essentia Compositi?

Hujus questionis difficultas eaque non levis, sed perdifficilis, originem suam habere videtur ex ipso Aristotele, qui 2. Phys. cap. 3. formam appellavit quidditatem rei, unde Averroes, & post ipsum omnes sui sequaces Averroistæ dicti asseruerunt: formam esse solam essentiam & quidditatem rei: quavis non excluderent omnimodè materiam, attamen eam solummodò vocabant subiectum & vehiculum formæ, hos secuti plures alii, ut Simplicius, Themistius, Alexander, &c. Magister sententiarum verò dixit, illam solam materiam, quam animal à parentibus traxit, esse de ejus essentia, alii aliter senserunt: Ego tamen cum schola Scoti & communiori resolutivè, ad questionem

Dico: Forma non est tota essentia seu quidditas compositi, sed etiam illam ingreditur materia. Hæc est Doctoris, 3. d. 22. q. un. & 7. Met. q. 6. quem sui sequuntur omnes.

Probatur Conclusio prima,

Authoritate tum D. Aug. 19. Civit. cap. 3. ubi ait: hominem non esse animam solum vel corpus solum, sed utrumque, meliorem tamen partem hominis esse animam: familia habet D. Bernardus passim, signanter lib. 7. de considerat. cap. 7. ubi ait de Deo: Non partibus constat ut corpus, non formis subsistat ut omne quod factum est, ergo forma non est tota essentia, alioquin corpus non haberet partes, & gratis diceretur eum loqui de partibus integralibus, cum satis pateat, quod ubi summè extollat simplicitatem unitatemque Dei prout creaturis opponitur: tum denique Aristotelis 7. Met. 35. ubi ponit materiam partem speciei & 39. ait: superfluum esse asserere materiam à quidditatibus rerum, & 2. Ph. 18. & 19. & 2. Anima. 8. & 6. Met. 1.2. ait: Materiam debere poni in definitione rerum naturalium.

Dices: In his & similibus locis per materiam non debere intelligi materiam primam Physicam, sed genus, quod Aristoteles sæpè vocat materiam. Sed Contra, eodem modo se habet materia in Physicis, quemadmodum se habet genus in Metaphysicis, sed secundum responsionem genus Metaphysicum ingreditur constitutionem essentialem & definitionem, ergo etiam in Physicis: adeoque gratis recurritur ad genus. Imò quæ ratione dicere possunt Adversarii Aristotelis tantum loqui de materia Metaphysica, eadem dico ego quod loquitur de Physica. Denique Aristoteles loquitur de materia, quæ cum forma constituit per se unum vel unum actus

actus & potentia, ut patet ex illo 8. Met. t. 1. s. & 16. ubi ait: quidditatem compositorum esse per se unam, quia constat ex actu & potentia, sed ista potentia est Physica materia, ergo.

Probatur Conclusio secundò

ratione, primò: Omne compositum est aliquod totum, & omne totum est aliquod compositum, sed compositum involvit illa ex quibus componitur, & totum partes ex quibus constituitur; ergo forma non potest esse sola ratio quidditatis: probatur consequentia, quia forma sola est tantum pars compositi & totius; ergo debet adhuc habere partem ad hoc, ut constituat unum per se, sed nullam potius, quam materiam primam, ergo. Confirmatur: Totum & compositum differunt à rebus simplicibus, sed si non includerent plures partes, non possent differre, ergo: probatur mi. quia si esset sola forma, hæc est Physicè simplex; ergo nullo modo differrent.

Probatur Conclusio secundò:

Substantia materiales, & immateriales essentialiter inter se differunt, ut patet, cum quia substantia ut sic, in linea prædicamentali dividitur per differentias oppositas materialem & immaterialem, cum quia homo & Angelus essentialiter differunt, sed si forma esset sola essentia & quidditas rerum, non possent essentialiter differre, ergo: probatur ma. quia forma hominis est spiritualis æq; ac est Angelus; ergo non possent in ratione spiritualitatis differre. Confirmatur, quia sequeretur, quod sola Anima esset homo, item hominem futurum immortalem & incorruptibilem, quia anima, quæ est tota ratio & quidditas hominis, est talis.

Dices: ista non sequi, quia licet in forma consistat tota quidditas, tamen etiam necessariò requiritur materia tanquam subiectum & vehiculum, licet non ut pars; Sed Contra, si materia non concurrat ut pars, sed ut vehiculum forme, poterit per potentiam Dei absolutam dari compositum substantiale sine materia, sed hoc repugnat, ergo: probatur ma. quia potest Deus supplere vices subiecti, & conservare formam sine subiecto; ergo si materia non aliter concurrat, quam per modum subiecti, poterit in casu esse compositum sine materia.

Probatur tertio: Quia si sola forma esset tota quidditas compositi, existente solâ forma jam deberet existere totum compositum, sed hoc est falsum, ergo: probatur sequela, quia tunc existit totum aliquod, quando habetur tota eius quidditas, sed hic haberetur, ergo: probatur etiam mi. quia tunc posset legitime dici forma ignis est ignis, forma ligni est lignum, & sic de cæteris, quæ omninò falsa sunt.

Contra Conclusionem variè opponi

possunt autoritates, & loca Aristotelis, ad quæ tamen Scotus generaliter respondet: Aristotelem tantum velle, quod forma sit essentia vel quidditas, id est principalior ratio determinandi aliquid ad certam unam speciem, & materiam non esse talem rationem: per hoc tamen nequaquam vult, quod ingrediatur constitutionem formalem totius, unde iisdem opponi

possunt loca supra adducta. Vel dicito, cum loqui de forma totius, quæ est species, quæ utiq; est tota ratio & quidditas ejus, cujus est species. Plures tales textus copiosissimè adducit Magistrus Disput. 5. Physicæ q. 11. qui ibi videri possunt, solutiones omnes in datas coincidunt. Attamen

Arguitur: Nihil essentialè unius potest esse essentialè alterius, sed si materia esset essentialis unius partis, deberet esse quoq; alterius; ergo materia non est essentialis: probatur ma. quia nullum proprium potest alteri convenire; ergo etiam nullum essentialè alteri; probatur, quia nihil magis est alicui proprium, quam cujuslibet essentia, ergo. R. dist. ma. Nihil essentialè totius unius potest esse essentialè totius alterius, concedo ma. nihil essentialè unius partis secundum partem potest esse essentialè, secundum partem alterius, nego ma. & concessâ mi. nego consequentiam: ad probationem dico, verum esse quidem proprium quarto modo sumptum, posse alteri competere, nego tamen consequentiam; ad probationem dist. ant. nihil est tam proprium alicui, quam ejus essentia Metaphysica, concedo Physicæ, nego ant. & consequentiam. Itaq; licet tota essentia nulli alteri possit convenire, potest tamen convenire pars potentialis alteri, quæ hæc ob suam indeterminationem potest esse communis cum aliis, quemadmodum patet etiam in Metaphysica compositione.

Instatur: Si materia ingrederetur constitutionem alicujus compositi, deberet ingredi constitutionem omnium compositorum, sed hanc non ingreditur, ergo: probatur mi. quia non ingreditur hominis, ergo: probatur ant. quia tota ratio & quidditas hominis est esse animal rationale, sed hanc rationem materia non ingreditur, quia hoc totum habetur ab anima rationali. R. negando mi. cum probationis antecedente, ad cujus probationem dico: illud verum esse de essentia & quidditate secundum Metaphysicam considerationem; ratio tamen adducta falsa est, scilicet hoc totum haberi ab anima rationali, quia genus & differentia sumitur proximè & immediatè à tota rei entitate.

Urgetur: Essentia hominis debet invariata manere, sed materia hominis non manet invariata; ergo materia non est de essentia ejus; patet ma. quia essentia rerum dicuntur immutabiles; probatur mi. quia materia hominis totaliter defluit & refluit, ita ut in fine vix aliquid amplius habeat de materia, quam habuit in principio vite; ergo non manet invariata; ergo non est de essentia ejus, cum essentia hominis per totam vitam nunquam varietur. R. dist. ma. essentia hominis debet invariata manere secundum prædicata intrinseca quidditativa, concedo, secundum rationem existentia, nego ma. & mi. cujus probationem dist. materia hominis fluit & refluit secundum partes impuriore & fluxibiliores, concedo ant. secundum partes solidiores & feminales, nego ant. Unde ut dicatur idem homo manere, sufficit, quod remaneant partes principales, hæc pronunc de ista difficultate dicta sufficiant; quomodo autem stante tali fluxibilitate materia,

vivens toto tempore vitæ maneat, idem exami-
nabo in parte sequenti. Interim pro fine hujus
quæstionis sicuti etiam totius disputationis

x.!!
Forma etiam
appetit ma-
teriam.

Quæres: An forma etiam appetat ma-
teriam? R. affirmative, Ratio est: tum quia
quodlibet ens appetit suum finem, sed finis for-
mæ est constituere cum materia unum per se;

ergo forma habet appetitum ad materiam: tum
quia omne ens appetit illud sine quo naturali-
tèr nequit esse, sed forma connaturalitèr nequit
esse sine materia, ergo: tum quia quælibet res
appetit illud, quod in ipso arguit perfectionem,
sed informatio arguit perfectionem; ergo for-
ma appetet eam.

DISPUTATIO IV.

DE PRIVATIONE, TERTIO PRINCIPIO.

**Explicatis duobus principiis positivis & realibus, ad privationem, qua quamvis inde-
pendentèr ab omni operatione intellectus sit in rerum natura, ut statim dicam, realis
positiva non est, explicandam moveo manum, sed quia plur a præsupponenda sunt ex traditi-
tis, videlicet esse principium, quod non quidem compositum per se constituat, sed per se ad
generationem requiritur, & similia, idèo brevibus expediam præsentem Disputationem.
Itaq; sit**

QUÆSTIO I.

*An & quid sit privatio, & an à subiecto
distinguat?*

I.
Negatio di-
viditur.

Antequam ad resolvendam quæstio-
nem accedam prænotare oportet, Negatio-
nem primò dividi in negationem nudam & pri-
vationem. Negatio nuda iterum duplex est, alia
extra genus, alia intra genus, seu in genere. Ne-
gatio extra genus, est negatio extra omne sub-
jectum, seu quæ in nullo subiecto in rerum na-
tura fundatur; Negatio in genere, est negatio
in subiecto non capaci rei, quæ negatur, ut ne-
gatio hominis in bruto, & lapidis in ligno, quæ
non videtur magis opponi rei sic negatæ, quàm
ipsa alia res in quâ fundatur, & quæ est res dis-
parata à re sic negata.

II.
Explicatur
privatio.

Privatio est negatio, seu carentia formæ
in subiecto apto vel capaci talis formæ, per
carentia vel negatio, cum negatione nuda convenit,
per reliqua ab ea distinguitur. Privatio di-
vidi solet in privationem strictè & latè sum-
ptam: strictè sumpta est negatio formæ in sub-
jecto apto, & sustentare per modum causæ ma-
terialis formam, qualis est privatio formæ ignis,
in materia prima ligni: Privatio latè sumpta
est negatio formæ in subiecto apto quidem re-
cipere talem formam, sed non causare eam per
modum causæ materialis, verbi gratiâ, privatio
animæ rationalis in materia, quam non potest
causare, benè tamen recipere: Privatio strictè
sumpta est terminus ad quem corruptionis, &
terminus à quo generationis, latè sumpta non
verò sic, sed est terminus ad quem annihilatio-
nis & à quo creationis. Secundò dividitur pri-
vatio dupliciter, alia enim est privatio in sub-
jecto apto nato recipere formam negatam, seu
quæ habet inclinationem naturalem ad formam
negatam: qualis est privatio visus in oculo cæ-
ci; alia est privatio formæ in subiecto non ha-
bente naturalem inclinationem ad formam, ca-
paci tamen ejus, ut privatio albedinis in parte,
paries etenim est indifferens ad recipien-
dam tam albedinem quàm nigredinem.

Tertiò dividitur privatio à Scoto in
privationem secundum genus, & privationem
secundum se vel non secundum genus: Pri-
vatio secundum genus est negatio in subiecto
apto nato, secundum rationem genericam re-
cipere talem formam, licet ei secundum ratio-
nem specificam repugnet talis forma, ut negatio
visus in talpa, quâ dicitur cæca secundum Phi-
losophum 5. Met. cap. de privatione. Privatio
secundum se, est negatio in subiecto apto nato
recipere formam, non solum secundum ratio-
nem genericam, sed etiam secundum rationem
suam propriam & specificam, ut privatio visus
in homine, qui est aptus natus recipere visio-
nem, non tantum secundum quod est animal,
sed etiam secundum quod est tale animal in
specie, sed revera licet privatio in genere vel
secundum genus vocetur privatio, vix tamen
dicenda est privatio in rigore & propriè lo-
quendo, unde potius erit negatio secundum ge-
nus, alioquin nulla erit negatio in genere, quia
quælibet poterit vocari privatio, verbi gratiâ,
negatio formæ ignis in me, quæ poterit dici
privatio in genere, quia sum capax illius secun-
dum gradum entis vel substantiæ, quare etiam
frequentèr accipiuntur pro eodem. His itaq;
prænotatis Circa primam partem tituli non
desuerunt Authores, qui negarent omnes omni-
nò privationes, sed eas tantum à nostro intelle-
ctu fingi assererent, ita Soncinas, & plures alii
agentes de ente rationis, verumtamen

Dico I. Dantur à parte rei privationes
nullo cogitante intellectu. Hæc est Scoti l. d. 23.
q. un. n. 8. & 5. Met. quæ proinde

Probatur primò: Authoritate San-
ctorum Patrum id conantium ex Sacra Scriptu-
ra deducere, & maximè D. Augustini in cap. 1.
Genesis, ubi ait: *Aliud est lux, aliud illa privatio-
nes, quas in contrariis tenebris ordinavit Deus;* ergo
ex mente S. Augustini datur privatio à parte
rei.

Probatur secundò ratione:
Altera propositio contradietoria nec-
cessariò est vera formalitèr, sed hæc duæ propositi-
ones